

A KÖZÚTI KÖZLEKEDÉSI ÁGAZATRA VONATKOZÓ SPECIÁLIS MAGYAR SZABÁLYOZÁS

1988. évi I. törvény a közúti közlekedésről

Az utazó munkavállalók munkaideje

18/A. § (1) A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) rendelkezéseit az e törvényben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni a közúti szállításban közreműködő azon személyek tekintetében, akik a közúti szállításra vonatkozó egyes szociális jogszabályok összehangolásáról, a 3821/85/EGK és a 2135/98/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 3820/85/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2006. március 15-i 561/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, továbbá a közúti közlekedésben használt menetíró készülékekről, a közúti közlekedésben használt menetíró készülékekről szóló 3821/85/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről és a közúti szállításra vonatkozó egyes szociális jogszabályok összehangolásáról szóló 561/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló 2014. február 4-i 165/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: tachográfokra vonatkozó uniós rendelet) - a vezetési idő, a megszakítás és pihenőidő tekintetében - e törvény, továbbá a 2001. évi IX. törvénnyel kihirdetett, a nemzetközi közúti fuvarozást végző járművek személyzetének munkájáról szóló Európai Megállapodás (AETR) hatálya alá tartozó munkát végeznek.

(2) A 18/C. §-ban foglalt rendelkezéseket abban az esetben is alkalmazni kell, ha a munkavállaló munkavégzése nem esik az (1) bekezdésben meghatározott jogszabály és közösségi jogszabály hatálya alá, azonban a munkaidőkeret időtartama alatt a munkavállaló az említett jogszabály és közösségi jogszabály hatálya alá tartozó munkát is végez.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott munkavállalónak az (1) bekezdésben meghatározott jogszabály és közösségi jogszabály hatálya alá tartozó munkavégzése során e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

18/B. § A 18/B-18/L. §-ok alkalmazásában:

a) munkaidő: az Mt. 86. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel különösen

aa) a közúti személyszállítási, illetve árufuvarozási tevékenységre fordított teljes idő, amely magában foglalja a vezetési időt, a be- és kirakodásra fordított időt, az utasok be- és kiszállásánál való segédkezéssel töltött időt, a jármű takarításával és karbantartásával töltött időt, valamint a jármű, a rakomány vagy az utasok biztonságával kapcsolatos tevékenység idejét és a vonatkozó előírások teljesítésére fordított időt, ideértve a be- és kirakodás felügyeletét, továbbá a rendőrségi, vám-, határőrizeti és az adott szállítási tevékenységgel összefüggésben felmerülő bármely hatósági eljárás időtartamát,

ab) a be- és kirakodásra történő várakozás ideje, amennyiben ennek időtartama előzetesen nem volt meghatározható. Kollektív szerződés jelen rendelkezéstől eltérhet, és a be- és kirakodásra történő várakozás idejét rendelkezésre állási időnek minősítheti, kivéve, ha a munkavállaló a várakozás ideje alatt munkát végez;

b) rendelkezésre állási idő:

ba) minden olyan idő, amely nem minősül munkaidőnek és pihenőidőnek, és amely során a munkavállalónak nem kell a munkahelyén tartózkodnia, de készen kell állnia a jármű vezetésének megkezdésére, folytatására, illetve egyéb munka elvégzésére. E feltételek együttes érvényesülése esetén rendelkezésre állási időnek minősül különösen: a jármű kompon vagy vasúton történő szállításához kapcsolódó kíséreti idő, a határátlépéssel és időtartamhoz kötött közlekedési korlátozásokkal (hétvégi, ünnepnapai közlekedési korlátozással) összefüggő, valamint a menetrendszerinti autóbusz-közlekedésben foglalkoztatott munkavállalónak a napi munkaidő beosztási terv alapján a járatok érkezése és indítása között várakozással eltöltött idő,

bb) több gépjárművezető járatok esetében a jármű vezetési ideje alatt a járművet vezető személy mellett, vagy a fekvőhelyen eltöltött idő;

c) *munkahely:* a közúti személyszállítást, illetve áru fuvarozást végző vállalkozás valamennyi telephelye és székhelye, az ilyen tevékenység végezéséhez használt jármű, továbbá bármely egyéb hely, ahol a személyszállítási, illetve áru fuvarozási tevékenységgel kapcsolatos feladatokat végzik;

d) *közúti szállításban közreműködő személy:* a munkavállaló és az önálló vállalkozói tevékenységet folytató gépjárművezető;

e) *önálló vállalkozói tevékenységet folytató gépjárművezető:*

ea) minden olyan személy, aki az Európai Unió kötelező jogi aktusa értelmében közösségi engedély vagy bármely egyéb szakmai engedély alapján foglalkozásszerűen személyek közúti szállítását vagy áruk közúti fuvarozását végzi harmadik fél számlájára,

eb) aki jogosult a saját számlájára munkát vállalni, és aki nem kötődik munkaadóhoz, sem munkaszerződéssel, sem egyéb munkavégzésre irányuló, alá-, fölérendeltségen alapuló jogviszony formájában,

ec) aki munkatevékenységét maga szervezi,

ed) akinek a jövedelme közvetlenül a megtermelt nyereségtől függ, és

ee) akinek megvan az a lehetősége, hogy egyénileg vagy más önálló vállalkozó gépjárművezetőkkel történő együttműködés keretein belül több ügyféllel is üzleti kapcsolatot tartson fenn;

f) *a hét:* a munkavégzés helye szerinti helyi időszámítás szerint, hétfő 00:00 órától vasárnap 24:00 óráig terjedő időszak.

18/C. § (1) A 18/A. §-ban említett munkavállalók esetében a munkáltatónak munkaidőkeretet kell megállapítania.

(2) A 18/A. § (1) bekezdésében említett munkavállalók esetében a munkáltató legfeljebb négy hónapos, kollektív szerződés legfeljebb hat hónapos munkaidőkeretet állapíthat meg.

(3) A 18/A. § (2) bekezdésében említett munkavállalók esetében a munkaidőkeret hosszát az Mt.-ben foglaltak szerint kell megállapítani azzal, hogy hat hónaposnál hosszabb munkaidőkeret nem állapítható meg.

(4) A munkaidőkeret átlagában a heti munkaidő a 48 órát nem haladhatja meg.

(5) A heti munkaidő - kollektív szerződés, illetve a 18/A. § (1) bekezdésében meghatározott jogszabály és közösségi jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a 60 órát nem haladhatja meg.

(6) Amennyiben a munkavállalónak további munkaviszonya áll fenn, bármely négy - kollektív szerződés rendelkezése esetén legfeljebb hat - hónapos időszakban az egybeszámított munkaidő heti átlagban a 48 órát nem haladhatja meg, továbbá a munkaidőkeretet úgy kell megállapítani, hogy bármely naptári héten a munkavállaló valamennyi munkaviszonyában egybeszámított munkaideje - kollektív szerződés eltérő rendelkezése hiányában - a 60 órát ne haladja meg.

(7) A (6) bekezdésben foglalt rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni abban az esetben is, ha a munkavállaló korábbi munkaviszonya megszűnt vagy megszűnik, de négy hónapnál nem régebben korábbi munkaviszonyában munkát végzett.

(8) A (4)-(7) bekezdések alkalmazása során az Mt. 107. § b) pontja szerinti rendkívüli munkaidőt is figyelembe kell venni.

(9) A (6) és (7) bekezdésben foglalt kötelezettségek munkáltatói teljesítése céljából a munkavállaló köteles havonta, illetve a munkáltató által előírt gyakorisággal írásban elszámolni a más munkáltatónál munkavégzéssel töltött időről.

18/D. § (1) A munkáltató a munkavállalót személyszállítási, illetve áru fuvarozási tevékenység végzésére az egészséges és biztonságos munkavégzés, továbbá a közlekedésbiztonság követelményére figyelemmel, a munkaviszonyra vonatkozó szabályokkal összhangban osztja be.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt követelményeken túlmenően a munkavégzés szervezése során a munkáltatónak - a rendelkezésre álló lehetőségeken belül - törekednie kell arra, hogy a munkavállaló pihenőidejének minél nagyobb részét az általa megválasztott helyen tudja eltölteni.

(3) A munkavállaló munkaidejét a munkaviszonyra vonatkozó szabályok, a szakmai szabályok, a menetrend, és a munkáltató utasításainak keretei között maga osztja be.

18/E. § (1) A munkáltató a munkavállalót a 18/D. § (1) bekezdése szerinti munkavégzésre annak megkezdése előtt legalább 12 órával köteles beosztani, illetve a beosztást a munkavállalóval közölni.

(2) Amennyiben a munkavállaló munkára képes állapotban van, a munkáltató egyoldalú intézkedésével az (1) bekezdésben foglalt rendelkezéstől eltérhet, ebben az esetben azonban a fuvarfeladat során munkaidőnek minősülő idő első 12 órája rendkívüli munkavégzésnek minősül.

(3) A rendelkezésre állási időnek minősülő időszakot és előrelátható időtartamát - az indulás előtt vagy közvetlenül a rendelkezésre állási idő kezdetét megelőzően - a munkavállalóval ismertetni kell.

18/F. § (1) Amennyiben a 18/A. §-ban megjelölt jogszabály és közösségi jogszabály eltérően nem rendelkezik, a munkaközi szünet nélkül folyamatosan végzett munka a hat órát nem haladhatja meg. Amennyiben a teljes napi munkavégzés ideje hat és kilenc óra közötti, azt legalább 30 perces, amennyiben meghaladja a kilenc órát, legalább 45 perces munkaközi szünettel kell megszakítani.

(2) A munkaközi szünetet egyenként legalább 15 perces időszakokra a munkavállaló feloszthatja.

(3) A rendelkezésre állási idő és az ezt közvetlenül követő munkaidő együttes időtartama a 24 órát nem haladhatja meg, kivéve, ha a munkavégzés határátlépéshez vagy egyéb halaszthatatlan tevékenységhez kapcsolódik. Ebben az esetben a (4) bekezdésben foglaltakat kell megfelelően alkalmazni.

(4) Ha a munkavégzési idő és az azt követő rendelkezésre állási idő együttes tartama a 24 órát meghaladja, a rendelkezésre állást követő első lehetséges időpontban a munkavállalónak legalább 11 óra pihenőidőt kell tartani.

18/G. § (1) Amennyiben a munkavégzés - a munkavégzés helye szerinti helyi időszámítás szerint - részben a 00.00 és 04.00 óra közötti időszakra esik (a továbbiakban: éjszakai időszak), a napi munkaidő - ha kollektív szerződés, illetve munkaszerződés eltérően nem rendelkezik - a tíz órát nem haladja meg.

(2) Éjszakai időszak alatti munkavégzés esetén a munkavállalót az Mt. szerinti bérpótlék illeti meg.

18/H. § A munkáltató az Mt. 134. §-ában foglaltakon túl a munkavállaló rendelkezésre állási idejét is köteles nyilvántartani, valamint a nyilvántartást öt évig megőrizni. A munkáltató a nyilvántartás egy példányát köteles a munkavállaló kérésére a munkavállaló részére átadni.

18/I. § A munkavállalót a rendelkezésre állási időre az Mt. 144. § (1) bekezdésében az ügyelet esetén meghatározott munkabér illeti meg.

18/J. § A 18/A. §-ban meghatározott munkavállalókra az Mt. 92. § (2) bekezdése, 107. § a) és d) pontja, 108. § (2) bekezdése nem alkalmazható, kivéve a 18/A. § (2) bekezdésében meghatározott munkavállalók olyan munkavégzését, amelyre a jelen törvény szerinti eltérő rendelkezéseket nem kell alkalmazni.

18/K. § Az 50 km távolságot meg nem haladó járáthosszon menetrendszerinti személyszállítási szolgáltatást végző gépjármű vezetőjének a munkabeosztását - a közúti szállításra vonatkozó egyes szociális jogszabályok összehangolásáról, a 3821/85/EGK és a 2135/98/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 3820/85/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2006. március 15-i 561/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapul vételével - úgy kell meghatározni, hogy a vezetési szünetek (megszakítások), valamint a vezetési- és pihenő idők mértéke és aránya a gépjármű vezetőjének biztonságos vezetésre alkalmas állapotát folyamatosan biztosítsa.

18/L. § (1) A közúti közlekedési szolgáltatást végző személyek munkával töltött idejéről a munkáltató nyilvántartást köteles vezetni. A nyilvántartást a szóban forgó időszakot követő két évig kell megőrizni. A munkáltató felelős az utazó munkavállalók munkaidejének nyilvántartásáért. A munkáltatók kötelesek kérésre átadni az utazó munkavállalóknak a ledolgozott munkaórák számáról szóló nyilvántartás egy példányát.

(2) Az önálló vállalkozói tevékenységet folytató gépjárművezetők esetében munkaidőnek minősül a munka kezdetétől a munka végéig tartó időszak, amely során az önálló vállalkozói tevékenységet folytató gépjárművezető a munkahelyén tartózkodik és az ügyfelek rendelkezésére áll, valamint a folyamatban lévő fuvarozási tevékenységgel nem összefüggő általános ügyviteli munka kivételével feladatait ellátja, illetve tevékenységeit végzi.

A menetrend szerinti helyi, valamint az ötven kilométert meg nem haladó útszakaszon végzett helyközi menetrend szerinti személyszállítást végző és a zavartalan közlekedést biztosító munkavállalók pihenőidejére vonatkozó rendelkezések

18/M. § (1) A közúti közlekedésben a menetrend szerinti helyi, valamint az ötven kilométert meg nem haladó útszakaszon végzett helyközi menetrend szerinti személyszállítást végző és a zavartalan közlekedést biztosító munkavállalók pihenőidejének kiadásánál az Mt.-ben meghatározott szabályoktól a (2) és (3) bekezdésben meghatározott eltérések alkalmazhatóak.

(2) Ha az (1) bekezdésben meghatározott munkavállaló napi pihenőideje - a napi munka befejezése és a következő napi munkakezdés között - eléri az összesen 12 órát, akkor a napi pihenőidő két részben is kiadható, ahol az egyik rész egybefüggően legalább 9 órás, a másik rész egybefüggően legalább 3 órás, és a hosszabbik rész esik a következő napi munkakezdést közvetlenül megelőző időre. A pihenőidő alatt a munkavállalónak munkáltatója irányában sem rendelkezésre állási, sem egyéb kötelezettsége nincs. Ekkor más napokon történő kompenzáció nem szükséges.

(3) A folyamatos személyszállítási szolgáltatás fenntartását veszélyeztető vagy akadályozó, időjárási vagy egyéb okokból kialakult rendkívüli közlekedési helyzetben a szolgáltatás

fenntartása érdekében az (1) bekezdésben meghatározott munkavállaló napi pihenőideje 8 óra egybefüggő időtartamra is csökkenthető, amennyiben a következő napi pihenőidő az így kimaradt pihenőidőnek megfelelő mértékben megnövelésre kerül.

(4) A (2) és (3) bekezdésben foglaltaktól az (1) bekezdésben meghatározott munkavállalók esetében a felek írásbeli megállapodása vagy kollektív szerződés csak a munkavállalók biztonságának és egészségének védelme szempontjából kedvezőbb eltérést engedhet.

66/2007. (IV. 4.) Korm. rendelet a közúti szállítást végző egyes járművek személyzete vezetési és pihenőidejének ellenőrzéséről

3. § (1) Az 561/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben, az AETR Megállapodásban, az utazó munkavállalókra, a közúti szállítás kiküldetési előírásaira és a kabotázstevékenységre vonatkozó jogszabályokban, valamint a közúti közlekedésben használt menetíró készülékekről, a közúti közlekedésben használt menetíró készülékekről szóló 3821/85/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről és a közúti szállításra vonatkozó egyes szociális jogszabályok összehangolásáról szóló 561/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2014. február 4-i 165/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben (a továbbiakban: 165/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet) meghatározott rendelkezések megtartását:

- a) közúti ellenőrzés keretében a közlekedési hatóság, a rendőrség és a vámhatóság,
- b) telephelyi ellenőrzés keretében az üzemeltető telephelyén a közlekedési hatóság, a rendőrség, foglalkoztatás-felügyeleti hatóság, valamint a 11. § szerinti esetben a vámhatóság ellenőrzi.